

Knjiga je veliko več kot lepo urejeno poročilo o Škofjeloškem pasijonu 2009. Sooči nas s temeljno dilemo današnjega duhovnega življenja: je pristna izkušnja vere zgolj stvar posameznikove intimne ali pa je še vedno možna kot kolektivni dogodek? Je kolektivna procesija zgolj spektakel za opazovalce ali pa se skozi njo še zmerom lahko vzpostavi ekstatično duhovno občestvo?

Ljubljana, 15. maja 2014

*Slavoj Žižek  
filozof*

\*\*\*\*\*

Križ, vertikalna simbolna povezanost z Bogom, in horizontala, simbol delovanja in povezanosti s človekom, je znamenje trpljenja, ki se zaključí s vstajenjem in novim življenjem. Če ni odrešenja kot končnega cilja, je vse zaman, ni vere, ni upanja in ni ljubezni. Vse skupaj je le trpinčenje, namenjeno samemu sebi. Od tu do tam, kjer je odrešenje in vstajenje, pelje pot, Križev pot. Začelo se je z odločitvijo na Oljski gori in končalo v praznem velikonočnem grobu. Povoji so bili zloženi in prt, ki je bil pod njegovo glavo, je bil položen na drugem mestu. Gospod je vstal v novo življenje, kot je rekel. Bog oče je z njim in od tu nas kot Odrešenik sveta nagovarja vsak dan, vsak trenutek, da se odločimo in hodimo za njim. Verjetno je kapucinski pater Romuald nenehno čutil ta božji nagovor; ki se je v nekem trenutku oblikoval v odločitev, da je po zgledu mnogih predhodnih uprizoritev začel pisati dramsko besedilo Kristusovega pasijona. Končni cilj je bil: skozi dramatizacijo Kristusovega trpljenja nagovarjati tako vsakega posameznika kot skupnost k nenehni rasti. A ne le nagovor skupnosti in posamezniku v določenem času in prostoru. »Večkratno uprizarjanje oziroma prikazovanje – ali tudi samo branje – je imelo še eno bistveno vlogo: tradicijo je dovolj verodostojno prenašalo iz roda v rod« (Grdina, str. 20)

Leta 2009 je bila torej v Škofji Loki še ena od mnogih uprizoritev Kristusovega pasijona od tiste prve, ko jo je oče Romuald vodil v letu 1715, zagotovo pa leta 1721. (Florjančič, str. 184). Takrat naj bi dramski tekst dobil prostorsko zasnovo v mestnem jedru Škofje Loke ter pot iz enega v drugi del mesta.

Pasijon se začne s predhodnimi nekaj letnimi pripravami in terja izjemne režiserske in organizacijske sposobnosti, da se skoraj tisoč ljudi skupaj s konji združi v dramaturško celoto. Na dan uprizoritve so priprave izven mesta, kot v vrtu Getzemani. Spokorniška procesija novejšee dobe poteka s posameznimi prizori križevega pota skozi mestno jedro in še z uprizoritvami na treh lokacijah, da so nagovorjeni tako zgornji kot spodnji meščani ter meščani izven mestnega obzidja. Zasnova zgodovinskega mestnega jedra Škofje Loke, ki ponuja značilno hierarhično obliko z gradom, Zgornjim in Spodnjim trgom, postane prisposodba Jeruzalema, prisposodba vseh slojev skupnosti, ki nadgrajuje svojo kulturo duha in ne nazadnje, prisposodba poti posameznika, ki se končno odloči za ključne spremembe v svojem življenju.

*Škofjeloški pasijon 2009* je odlična, nekaj let nastajajoča fotomonografija, v kateri po pismu naročnika župana Občine Škofja Loka Mihe Ješeta, Igor Grdina prispeva svoj literarni esej *Med svetlobo večnosti in barvami tradicije*. Osrednja predstavitev Škofjeloškega pasijona je foto dokumentacija, delo Zvoneta Pelka, mojstra fotografije starejše generacije, ki jo je grafično oblikoval ob pomoči in digitalni obdelavi fotografij arhitekta in fotografa mlajše generacije Blaža Jamška v fotografski opus *V beli pesek časa odtisnjen*. Izboru fotografij, ki prikazujejo tudi izjemno dramatične trenutke pasijona, so dodani še letalski posnetki mestnega fotografa Jureta Nastrana. Veličastno delo o Škofjeloškem pasijonu, ki sodi v sam vrh svetovne nesnovne kulturne dediščine, pa zaključuje Alojz Pavel Florjančič s *Kronologijo uprizarjanj* in s širino razmišljanj *Konec začetka*. Fotomonografija se zaključi s povabilom na naslednjo uprizoritev leta 2015.

Pričujoča monografija lahko nagovarja posameznika, ki doživlja svoj lastni pasijon in jo ponovno in ponovno jemlje v roke ali pa ostaja na knjižni polici zgolj kot pričevalka ponavljajočih se dogodkov nekega časa in prostora. Kristusov pasijon bodo naslednje generacije še uprizarjale kot nenehni nagovor k nadgradnji civilizacijskih norm in ohranjanju svoje kulture bivanja.

Ljubljana, Velikonočna nedelja, 20. malega travna 2014

*Tadej Žugman*  
arhitekt in slikar

\*\*\*\*\*

Z velikim veseljem sem prelistal in prebral čudovito fotomonografijo Škofjeloški pasijon 2009. Zazrt v te vrhunske fotografije ter lepoto besed, ki so kot mavrična svetloba vtisnjene v dušo knjige, sem vstopil v neko posebno razsežnost in delček teh mojih notranjih občutij je ubeseden v moji pesmi Pot do človeka.

5.  
*vstopil si v smrt da bi ustavil uro  
v prsih umirajočega telesa  
da lahko še zadnja solza zdrsi  
v nevidno morje  
kjer ni dna da bi tam okamnela*

11.  
*vstopil si v smisel življenja  
prijatelj z neskončnim imenom  
da se človek ne izgubi v labirintu samote  
ko išče pot do človeka kajti šele takrat  
ko jo najde se lahko resnično razodeneš*

Ljubljana, 30. marca 2014

*Borut Petrovič Vernikov*